

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političsko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naš stanovski socialno-gospodarski program*

A vendar čuj! Ni mesta, da položil utrujeno bi na nanje, brat glavó!
In kadar si — le kamenu si tožil,
in svojem — kdo li je otrl solzó!?

E. G. ang. l.

Stanovi se organizirajo povečini iz socialnih oziróv. Učiteljstvo je menda edino med njimi, ki jim narodni blagor, ljudska izobrazba prednjači pred lastnim programom. Tja v l. 1867. segajo prvi poskusi našega organiziranja, ki so spočetka napol posrečeno životariji, dokler se niso posamna društva — z raznovrstnimi programi — slednjič zedinila v enotno stanovsko organizacijo, katere svrha je bila pospeševanje duševnih in materialnih interesov slovenskega učiteljstva in dviganje slovenskega šolstva.

Iz okrožnice Celjskega učiteljskega društva iz leta 1887. je razvidno, da si je tedanje učiteljstvo nadelo nalogo potegovati se za šolske in stanovske interese, ustanoviti si »podporno društvo« in zgraditi v kakem domačem mestu ali toplicah Slovenski učiteljski dom¹, izdajati knjige i. dr.

Vztrajno, srborito se je učiteljstvo v najopasnejših dobah borilo za svoje stanovske pravice, in ko je beda najkrušeje razsajala v njegovih vrstah, si je učitelj odtrgal od ust zadnji kosce kruha, da ga daruje v dobrobit celoti, svojemu stanu. (In danes?).

V dobo 40-letnega organizacijskega delovanja spadajo ustanovitve »Celjskega gospodarskega društva« Jubijske »Samopomoči«, »Društva za zgradbo učit. konvikta«, Narodne šole, Vdovskega učit. društva, »Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta«, Učit. tiskarne in knjigarne, »Rogaškega zdravilišča«, poleg obsežnega delovanja na literarnem torišču. V programu so bile večkratne razprave glede ustanovitve bolniških blagajin, ki bi bile neobhodno potrebne.

V poslednjem času je naša organizacija jako delavna v šolsko-reformnem, literarnem, samoozboževalnem oziru, dočim cokljajo njej ob strani naše gospodarske inštitucije kakor nekaj nepotrebnega balast. Nekaj od njih je razpuščenih, oziroma pozabljenih, dočim se radi posamnih razvija eksistenčni prepod.

Stanovsko borbenost in izvenšolsko delovanje je mogoče podpreti le s krepko gospodarsko osnovo. Da pa se naša gospodarska podjetja ne morejo povoljno razviti, je pač vzrok, da se nanje organizacija vse premalo ozira. In to naravno, saj se niti za svoje lastno gospodarstvo ni primerno interesirala.

Na zborovanjih in skupščinah se mrtvimo z jeguljastimi referati, in to na svoje stroške, da ne spravimo iz ravnotežja državnega prosvetnega proračuna, ki ne zmora stroškov za uradne okrajne konference, niti potnin za šolske nadzornike, ki so pred vsemi vpoklicani za šolsko naobrazovalno delovanje. Kadar pa pride na vrsto finančno vprašanje, se zanimamo zanj le, če je dovolj podprto s senzacijami.

Res je, da vodstvu organizacije ne moremo naprtiti na ramena še gospodarskih družtev, ko je že itak preobložen z raznimi opravili stanovsko-pravnega in prosvetnega značaja. Tudi ni mogoče prisiliti članstva UJU, da bi se žrtvovalo za ustanove, od katerih ogromna večina nima nikakšnega haska — užitka. Poleg tega je upoštevati, da si društveni in zadrugi zakon zelo nasprotujeta, kar onemogoča, da bi ju spravili v sklad v okviru organizacije.

In tu treba najti izhoda! Centraliziranje bo morda mogoče le tedaj, če članstvo zainteresiramo za gospodarske ustanove, ali če društvene (zadrugne) namene tako premaknemo, da bodo po možnosti v dobro vsakemu organiziranemu članu, ali vsaj celotni organizaciji.

Samopomoč je društvo, ki spremlja tovariša preko groba. Umevno je, da se je tedaj oprijemljejo večinoma le oni, ki križajo sredino življenske dobe in ki jih tare skrb za bodočnost družine. Združiti bi jo bilo z bolniškim zavarovanjem, kar bi koristilo zlasti podeželskim samotarjem v oddaljenih krajih. Projektirani SUUS bi bil tu na mestu.

Učiteljska tiskarna se je osnovala (1906. leta) iz gospodarskih oziróv, ker se naše časopisje spričo nestalnosti tiskarskih podjetij ni moglo povoljno razvijati. Tedanja Za-

veza je štela ca. 1500 članov, a se ji ni posrečilo, da bi vsaj 1/10 od teh pridobila kot zadrugnike. Podjetje, ki se je povoljno razvijalo, si je med drugim baje nadelo namen: zgraditi učiteljstvu prepotrebni Učiteljski konvikt. Tudi tvornica učil bi podprla to prizadevanje tiskarne. Splošne gospodarske nepravilnosti so preprečile razvoj sicer dobro zamišljenega podjetja, ki v učiteljstvu ni našlo pravega umevanja, ne zaslombe. Po dolgem bolehanju je moral Tuš likvidirati, da ne bi ogrožal še ostalih inštitucij.

Učiteljska tiskarna naj postane last vsega učiteljstva, kar bi dvignilo njeno moralno in materialno silo, organizaciji pa nudilo stanovsko borbeno podlago.

Hranilnica učit. konvikta posluje mirno in skromno v prid vsemu učiteljstvu. Ko bi učiteljstvo dovolj cenilo njene blage namene, bi skrbelo, da se vanjo nalagajo razni fond in prihranki, sicer odbor ne more delati čudežev in z drobič ugoditi obilim — pomoči potrebnim članom.

In Učiteljski konvikt sam! Sirota se je s svojimi 30 leti že kar preživela, ker je vzpričo dviganja in razširjanja ostalih gospodarskih podjetij, ostala ponižno njim ob strani, sebi v napotje, organizaciji v breme.

In vendar je v Konviktu naša najpotrebnejša stanovsko-gospodarska naloga. Treba ga bo do jedra preosnovati, da bo njega do brine lahko užival sleherni naš član. V Ljubljani — naši centrali — nujno rabimo skupnega doma, kjer naj bi bilo zatočišče vsega učiteljstva in njega rodbin.

Učiteljski dom naj bi prevzel oskrbo učiteljskih sirot, študirajoče dece, podeželskemu učiteljstvu naj bi nudil cenena ali brezplačna prenočišča, po možnosti tudi prehrano, v njem naj bi bila naša organizacijska postojanka, informacijska pisarna, dvorana in drugo. Tu bi se shajali, spoznavali, kramljali, zabavali, izobraževali, bodrili, tolažili, kratko: »Dom« naj bi bil naš rodni »dom«, naša »matica«. Po potrebi bi se prizidali prostori za stalna učiteljska stanovanja.

Tako bi prišla na svoj račun vsaka tovarišica, vsak tovariš. Program je tu. Oživiti ga hočemo in moramo!

Treba le dela, ne samo besedičenja!

Kapital Učit. konvikta smo osamosvojili, da nam je vsak čas mogoče kupiti kako primerno poslopje. V Ljubljani so na ponudbo krasne, prostorne stavbe na jako lepih prostorih. Segli bi po njih, a kot društvo nimamo ne zadostne finančne, ne moralne opore. Društvo je številčno preveč nestalno, zato je moramo preurediti v zadrugo, (kakor so to storili poštni uradniki, ki so nas po 30 letih že takoj s svojim začetkom prekosili).

Zadruge imajo dokaj stalno članstvo z letno odpovedjo, z garancijo pa se daje podjetju finančna podlaga.

Po društvenih zborovanjih pričnimo z agitacijo v prid samim sebi! Glasom sklepa pokrajinske skupščine v Rogaški Slatini je vsakdo moralno obvezan, da pristopi kot član U. K., nekatera društva so že prijavila svoj korporativni pristop. Danes nihče nima nikakega vzroka več, da bi se kakorkoli izgovarjal in odtegoval od članstva. Edino napotje bi morda bile osebe, ki so se borile za Konviktovo osamosvojitev, toda ta zapreka se najlaže odstrani, ker so vsa vodilna mesta vsak čas vsakomur, kdor je dobre volje — na razpolago.

Dvignimo svoj kapital! Poslužujmo se obnovljenega gospodarskega programa, kupujmo blago od trvd, ki priznavajo Konviktu provizije, zbirajmo darila, sodne poravnave, prirejanje igric, ki jih je društvo založilo. Nobena naša soba, niheden kraj ni tako majhen, da bi se brez stroškov, brez odra ne dala prirediti kaka javna produkcija v prid Učit. konviktu.

Brez osebnih žrtev lahko tekem enega leta zložimo en milijon dinarjev. Če smo revni študentje — brez dohodkov — pred 30 leti iz praznega žepa zbirali za Učit. konvikt mesečno po 1 gld. in od začetne plače 33 gld. plačevali letno 3%, t. j. 1 gld., bi v današnji dobi — 3% — lem lažje zmogli, če se le tu in tam odredimo kaki prireditvi, ki jih tiste čase nismo poznali. Računajmo dalje! Letno prenočim v Ljubljani vsaj štirikrat (v posebnih ali organizacijskih zadevah). Hotelsko prenočišče à 50 Din (brez napitnin) znes 200 Din. 1000 oseb à 200 Din (t. j. 200.000 Din) znoši v hotele v 5 letih 1.000.000 Din, a do hotelov vendar še nimajo druge pravice, kakor to, da jih vzpričo rodoljubarske vnianjosti pošljejo v stranske kotičke, par nadstropij višje kakor zlizane in sitne

agente. Plačaj tedaj Učit. konviktu teh 5 obrov, da se zasiguraš za vse življenje! Ne boj se, da bo kdaj prenapolnjeno. Če si plačninec, veš, kako se delajo čudeži!

In naša — recte Vaša — deca! Otroka izročiš tujim ljudem, ki po večini ne poznajo nravi podeželskih otrok. Nadzorstvo je tedaj temu primerno.

Oskrbo plačuješ mesečno vnaprej. Šešest letne počitniške dneve, pa se boš prepričal, da plačuješ mesečno vsaj 100 Din več, kakor sam misliš. Če bi že samo ta nadplačila hranil in vlagal v Učit. konvikt, bi od tega imel Konvikt od 100 otrok letno 100.000 Din, oziroma si to vsoto starši letno prihranijo. Upamo pa, da bo ob pametnem gospodarstvu mogoče starše znatneje razbremeniti.

HUDALES OSKAR:

Vprašanje učiteljske omladine.

Med najvažnejšimi vprašanji, ki zadevajo naš stan, je gotovo tudi vprašanje učiteljske omladine. Žal mu do sedaj nismo posvečali dovolj pažnje, kar se je pa masševalo nad nami samimi. To lahko občutimo pri vsakem koraku. Leto za letom vstopajo nove trume mladih v naše vrste. Leto za letom prihaja nov, svež material v našo organizacijo. Pričakovati bi bilo tudi temu primernega vzpona naših sil, a vendarle ni željenih uspehov. Ne tajim, da ne napredujemo. Napredujemo, a ne tako, kakor bi lahko pod danimi pogoji. Vzrokov zato ne smemo iskati površno. Ili moramo globlje. Poiskati moramo vse one činitelje, ki zavirajo naše delo. Nočem hvaliti starih časov, a eno je le res: Včasih so morali mladino pri njenem delu brzdati, danes jo je treba vzpodbujati. A se kljub temu malo doseže. Kje so vzroki?

Če kritično premotrimo naše javno življenje sploh, moramo na prvi mah pripoznat, da je strahovito prazno. Ljudje se lovijo za različnimi časopisnimi senzacijami, opajajo se ob frazah in se navdušujejo za razne v zraku viseče načrte. Malokomu je do konkretnega dela. Ves ta položaj ustvarja naša lahkomiselna družba, oziroma javnost, t. j. ona javnost, ki brezskrbno živi na račun drugih. Ti drugi delajo na polju ali v zakajeni tovarni in so veseli, če so zaslužili kosček kruha. Mestna in druga inteligentna mladež pa se udaja sentimentalnosti. Pri njej je aktualen ples, jazz-band ter ljubezenske avanture in tragedije. Vse drugo pa spi. Spi resno delo, lepe knjige se pršaše na policah in duhovite zabave ni več. Zapadna kultura se izživlja. V svojem zadnjem hrupnem vrtincu je objela ves lahkomišljeni svet. Z njo se vrti ljudstvo nasproti bodočnosti in se nič ne vprašuje, kaj je skritega za njenim zastorom. Le malo jih je, ki vedo, da je čas resen in da je bodočnost še resnejša. Le malo ljudi se zaveda vprašanj, ki nam jih neusmiljeno stavlja naš čas.

Take so razmere današnjega javnega življenja. Ni čuda, da si je to življenje našlo največ privrženec med mladino, ki se hoče izživeti in nič ne vprašuje, kakšne so posledice. Dokazov za to mi menda ni treba posebej navedati, saj jih srečujemo vsak dan. Omenim naj le slučaj Krantz v Berlinu, ki nam te razmere kaže v najdrastičnejši luči.

Zadnja svetovna vojna je v zgodovini postavila nov mogočen mejnik. Živimo v neki prehodni dobi, ki pulzira v strašnem tempu. Nov vek neizprosno trka na vrata narodov. Čas brzi z demonsko naglico. Tehnika dobiva napad za napadom. Tehnika v literaturi, tehnika v gledališču, tehnika v kinu, tehnika vsepovsod. Višje, nam navadnim smrtnikom neznane sile, so na delu. Narasčajoča gospodarska kriza ima za posledico težak socialen položaj. Na eni strani umiranje, na drugi strani neproduktivna mladež, ki išče utehe v brezplodnem veseljačenju. Oni, ki naj bi pomagali reševati, oni, ki naj bi ustvarjali, so otopeli v tem strašnem vrvežu, a nad vsem pa

... kakor črnc se krohoče saksofon...
(M. Jarc.)

Kaos je velik. In težko je danes natančno določiti zakaj se mladina v veliki meri oddaljuje od resnega dela. Vsekakor je krivo naše jalovo javno življenje sploh, ki mladež zavaja. Druga je socialna beda, ki jo hoče mladina pozabiti v veseljačenju in tretja je nesrečno »reformirana« srednja šola, ki s svojim mrtvilom in okostenelostjo ubija ves selje do življenja in vsega lepega.

Nad vsem pa so nekateri, ki smotreno iščejo svojih koristi in sistematično ribarijo v kalnem. Žalostno je pri tem to, da imajo ti elementi od vsega še največ koristi in uspeha. Vsem nam je znano, da razni strankarski eksponenti zavajajo mladino k tako-

Vse prizadevanje in navduševanje za agilno prosvetno delovanje učiteljstva je in bo zaman, dokler ne lajšamo družinskih skrbi staršem, ki so po večini v najjačji starostni dobi. Lepe in vonjajoče rože niso med zdravilnimi zelišči, zato smo primorani rabiti trpke besede, ki nam jih narekuje bridka izkušnja.

Gospodarskemu odseku prepuščamo rešitev celokupnega socialnega problema, ki naj se ne potiska v ozadje, društvom pa priporočamo, da o naših gospodarskih podjetjih razpravljajo in nam pošljejo svoje sklepe in pomisleke. Za negacije se pa že vnaprej zahvaljujemo!

Josip Lapajne,
kot predsednik Učit. konvikta.

zvanemu »delu za narod«. To delo za narod obstoja v tem, da razne strankarske mladinske organizacije vzgajajo mlade ljudi v tajnike različnih krajevnih strankarskih družtev. Posebno pa učiteljski! Pred leti je n. pr. neki politični časopis javno vabil učiteljske maturante, naj se zglaš v strankinem tajništvu, kjer bodo dobili potrebne informacije za »delo med narodom«. Tem svojim žrtvam obljubljajo stranke nebesa.

V resnici pa je stvar drugačna. Mlad, idealen učitelj, ki je tako postal orožje raznih brezvestnežev, se vrže z vsemi silami v boj za stranko. Naleti pa na odpor. Prično se prepri in preganjanja. Zopet novo razočaranje za mladega človeka. Tako razočaranje zatre v njem zadnje ideale in poslednji smisel za plodonosno delo. Dan za dnem nam na tak način odmirajo najboljše moči. Mesto, da bi se posvetile skupnemu delu za blagor stanu in naroda, se cepijo. Razočarane se zakrknejo vase in mnogi celo oponirajo vsakemu resnemu prizadevanju. In v tem pogledu je slabše od leta do leta.

Videli smo, da obstoja v življenju naše mladine več negativnega, ko pozitivnega. Vendar je le nekaj takih, ki jih čas ni omaril. Zbrali so se, izdajajo svoje lističe in iščejo novih poti. Ne tavajo slepo po starini. Uvideli so, da je nova doba prinesla nov način življenja in kopico velikih nalog, mimo katerih ne smemo iti. Ta skupina mladine se zaveda resnosti položaja in vseh prečih vprašanj, ki jih ne smemo puščati ob strani. Mnenja so različna, a nič zato. Ti mladi so prelomili s tradicijo in vsem zastarelim. Iščejo rešitve na več načinov. Nam danes ni na tem, da bi ugotavljali, katera smer je pravilnejša, katera sigurneje vodi do cilja. Za nas je razveseljiv pojav že samo dejstvo, da je še vendar nekaj revolucionarnih dečkov, ki se niso udali splošnemu mrtvilu in propadanju. Ta skupina mladine je zdravo jedro, ki išče novih ciljev, ki se postavlja v bran vsemu nezdravemu, ki hoče energično iztrčevati vse, kar je gnilega.

Žal, da pri tem svežem mladinskem pokretu ne deluje ne mlado učiteljstvo, ne slovenski učiteljski naraščaj. V tem ostajamo vedno isti. Slepo hodimo za starimi in ne iščemo onih razvojnih možnosti, ki nam jih prinaša čas. Tako postopanje se je nad nami masčevalo že nešteto krat. Nove dobe so nas vedno našle nepripravljene. Takrat smo navadno v hitrici pričeli nekaj graditi, zbegani in vedno premalo skupno orientirani. Rezultati so bili vedno enaki. Površnost in polovičarstvo sta glavni znak istih.

Kaj je dandanes vzrok tega, smo videli že prej. In morda igra še ena splošna napaka pri tem svojo vlogo. Ta namreč, da se mladini tam, kjer gre njeno delo v negativno smer, pušča preveč svobode, kjer gre v pozitivno, pa pre malo. To svobodo pa mladina nujno potrebuje. Treba bi je dati proste roke, da išče in dela na vseh problemih, da jih študira in skuša ugodno rešiti. Na kak način, to je postranska stvar. Glavno je, da mladina svobodno dela.

Izrazit mladinski pokret je potreben. Vedno je bila mladina nositeljica revolucionarnih idej, ki so jih prinesli novi časi. Mladina se je borila brezobzirno in je vedno zmogala. Le učiteljska omladina ni našla nikoli svoje izrazite smeri. Ali je počasi korakala za drugimi, ali pa je stala ob strani in čakala, kaj prinese ta boj. Niti tega ni pomislila, kaj ji ta borba prinese slabega, kaj dobrega. Brez kritike je sprejela vse, dobro in slabo. Če smo dobili klofuto od leve, smo jo čakali še od desne. Smo nekoliko pogodrnjali in se slednjič udali v »božjo voljo«. In vsako breme smo nosili, ki so nam ga naprtili. Nič čudnega torej, če nam je Cankar v obraz zabrusil: »Hlapci!«

(Konec prihodnjič.)

Knjige Mladinske Matice bodo naši mladini zlat zaklad!

Splošne vesti.

—m Kdaj izidejo knjige M. M. Naš namen je, da jih dobi mladina za počitnice. Nekateri so nam nasvetovali, da naj počakamo do zime, češ, da tudi Vodnikova in Mohorjeva družba izdajajo svoje knjige za Božič. To je že res, pa tudi drugače biti ne more, ker se je treba ozirati na to, da naš podeželski človek poleti nima časa za čitanje. Pri mladini pa je to drugače. Ona ima pozimi največ opravka s šolo in nalogami. Zato pa v počitnicah dostikrat nima nobenega pametnega opravlja in marsikdo podivja v brezdelfju. Naše lepe in zanimive knjige ji bodo dale najboljše tovarišije. Naposled pa govorimo za naš načrt tudi zdravstveni razlogi, ker bo mogla mladina čitati podnevi in na prostem, dočim bi pozimi ždela v zatohli sobi in dostikrat ob slabi razsvetljavi.

— Šolski upravitelj! Ne zabite nabaviti za šolarske knjižnice knjig Mladinske Matice. Za mal denar 10 Din pomnožite svojo knjižnico na šoli kar za tri knjige, ki jih bo deca z veseljem čitala. Večje šole naj vzamejo po več izvodov za knjižnice!

— Za Dački dom v Beogradu. »Narodna Prosveta« prinaša izkaz darovalcev, ki je narastel od prej objavljenega izkaza od 148.827,75 Din na 157.960,15 Din. Upamo, da tudi naše šole ne bodo zaostale in zato poverjeništvu pričakuje, da bodo šolska upravitelja poslala nabrane vsote poverjeništvu, ki jih s skupnim izkazom odpošlje v Beograd.

— Prispevki za Dački dom v Beogradu. Oblastni šolski odbor v Beogradu je daroval za Dački dom 20.000 Din in ne samo 10.000 Din kot je bilo zadnjič javljeno.

— Udeležencem kongresa mednarodne federacije učiteljskih združenj. One, ki bi se hoteli udeležiti tega kongresa obveščamo, da bo stalo potovanje približno 4000 Din in bo trajalo 14 dni.

— Pevski zbor UJU priredi v Celju dne 18. marca ob 4. uri popoldne v Celjskem domu vokalni koncert slovenske moderne glasbe. Opozorjamo nanj učiteljsko in pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Program je sestavljen iz najmarkantnejših modernih skladb naših slovenskih skladateljev Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škrjanca. Nastopi mešani in ženski zbor pod vodstvom gosp. Srečka Kumra, prof. na Glasbeni akademiji v Zagrebu. Tovariši in tovarišice, koncert v Celju naj bo dokaz naše stanovske zavedenosti in enotnosti! Opozorite nanj in priporočajte ga povsod! Naloga učiteljskega pevskega zbora je lepa in pomembna za ves učiteljski stan, njega uspeh je uspeh nas vseh.

— Načrt prosvetnega programa. »Narodna Prosveta« prinaša k načrtu prosvetnega programa resolucijo o šolstvu, ki vsebuje predloge glede osnovnih in meščanskih šol ter zavzema stališče glede učiteljskih in višjih pedagoških šol. V nadaljnjem prinaša tudi resolucijo o srednjih šolah, o privatnih srednjih šolah in univerzah. Zavzema stališče glede umetniških šol, šol za abnormalno deca, Trgovske in obrtno nadaljevalne šole so razdeljene na sledeče pododdelke: splošne obrtne in obrtno trgovske nadaljevalne šole, strokovne obrtne šole, deklishe obrtne (strokovne) šole, srednje tehniške šole, dvorazredne trgovske šole in trgovske akademije. H koncu dodaja mnenje k nacionalni in splošni kulturni orijentaciji naših šol. Načrt se bode v prihodnji številki »Narodne Prosvete« nadaljeval.

— Spremembe k uradniškemu zakonu so še v delu v finančnem ministrstvu. Šele ko bodo vpslane še gotove pripombe nekih ministrstev, bodo spremembe končno izdelane.

— Prevedba učiteljskih kronskih upokojencev na dinarske penzije. Dasi je pri drugih strokah to vprašanje več ali manj že urejeno, se pri učiteljsstvu ne gane z mrtve točke. Po pooblastilu ministrstva prosvete sta velika župana v Ljubljani in Mariboru prevedla formalno kronske upokojence učitelje na dinarske plače po dopolnilnem zakonu o narodnih šolah iz leta 1919. in to v smislu čl. 2. uredb o prevedbi na dinarske penzije z dne 1. julija 1927. O. R. br. 88.808, ki določa, da se kronski penzionisti najprej formalno prevedejo na dinarske plače po onih zakonih in predpisih, po katerih so bili aktivni državni uslužbenci njihove kategorije izven Srbije in Črne gore faktično prevedeni na dinarske plače, predno je stopil v veljavo uradniški zakon iz leta 1923. Enako so postopali tudi veliki župani drugih oblasti. Prevedbe so se v tem smislu izvršile in bile predložene Glavni Kontrolni v Ljubljani. Glavna Kontrola se je pa postavila klub jasnemu besedilu čl. 2. uredb na stališče, da se imajo učitelji — kronski upokojenci prevedsti po onem zakonu o narodnih šolah, ki je veljal v Srbiji v času njihove upokojitve. Učitelj, ki je bil n. pr. upokojen leta 1910., naj bi se prevedel po srbskem zakonu o narodnih šolah iz leta 1904. in zaradi tega ne odobrava prevedb. Tu tiči vzrok, da morajo učitelji čakati na ureditev prevedbe. Poverjeništvu UJU je podvzelo korake in napravilo več vlog, da se zadeva čimprej in ugodno reši, ker sicer čaka po 1. aprilu vsa izplačila za nazaj nenasitna partija 55. drž. proračuna.

— Premeščanja po čl. 71. Mariborska šolska oblast ima na šoli v Sibiriji, kakor smo jo prekrstili — kugo. Že tretjo učiteljico nam je vzela v tekočem šolskem letu. Kraj sam na sebi ni tako slab, poslopje šole je tudi dobro, a razmere na šoli imajo v preteklih letih kaj slabo ozadje. Prosila za voditeljsko mesto ni bilo ponovno. Šele v začetku tekočega šolskega leta je prišel na šolo delaven šolski upravitelj. Učiteljsstvo je bilo kompletno na šoli. Z resno voljo in energično silo se je pričel poučevati in reševati

potopljen šolski čoln iz kalne vode. A vse bi šlo z dobro voljo, če bi ne bilo te jadne kuge premeščanj med šolskim letom. Evo vam slučajev: V ljubljanski oblasti je bila učiteljica na novo predlagana za namestitev v njen domači kraj, k mami. Nekdo se je znašel pri oblasti s svojim protestom in da ma je morala v svoje presenečenje v mariborsko oblast na šolo v »Sibirijo« z vso opremo za dobo 1½ meseca. Ona, z dobro mamičo, se je pa poslužila pravnega leka z objektivnim g. poslancem. Ta je stopil v boj. Učiteljica se je lepo povrnila z dekretom v rokah iz Sibirije in idiličen kraj k svoji mami, kjer bo brezskrbno službovala. Naši oblastni gospodje imajo pa čast, povrtni ji selitvene stroške, ki ji tudi postavno pripadajo. Pa kaj, saj ne gre iz njih žepa. Tako se je našla pravica v desnici, dočim se pri nas deli krivica z levico. — Drug slučaj: Starejši tovariš, ki je družinski oče, bi moral zaradi šolanja otrok dobiti primerno mesto, da bi ga ne razdvajalo dvojno gospodinjstvo — in bi mu bilo omogočeno vzdrževanje otrok. Ker ni imel stanovanja na šoli, je moral dnevno 7 km peš ali s kolesom v šolo in zopet nazaj. Vsak dan brez toplega obeda, samo da je vztrajal. Pred začetkom tekočega šolskega leta so prišle izpremembe — premeščanja — čl. 71., ki je že stokrat prekleto. Upal je, po dolgem trpljenju, da vsaj doseže z družino skupno bivanje, ki si ga je po pravici zaslužil. Čakal je in čakal. Pa glejte razočaranje. — Na nižje organizirani šoli ga je izpodrinila mlajša učna moč in on je moral kot nadštevilan na njeno mesto s čl. 71. — Sedaj mora hoditi 18 km ob vsakem vremenu v službo in nazaj. To je le par slučajev čl. 71., ki nas neprestano tepe. — Učiteljsko, vzemi si žalosten vzgled iz tega. Vzdrži in dvigni se iz blata ter postani brez razlike vzajemno — tovariško. Pojdim v skupen boj za pravice, ker ljudstvo bo za nami, če bomo na mestu. Višji nas bodo morali upoštevati. Ne bodimo hlapi. Stalnost starejših učnih oseb naj bo nedotakljiva. Čl. 71., je prej ko slej odpraviti s tem, da sami odklanjamo namestitve po čl. 71. Vsaka šola naj ima izkušnega upravitelja in podrejene mlajše moči, da jih upelje v prakso, ostanejo naj vsaj par let na učnem mestu. Starejšim se naj dajo po razpisu taka mesta, da jim bo omogočeno vzdrževanje otrok za čas šolanja. Vse krivice, prizadete po čl. 71. se naj popravijo s tem, da bodo po potrebi oddana mesta potom razpisa in vsak lahko prosi, če mu je mesto prikladno in ima predpogoje za to. Dolžnost oblastev je, da v tem smislu delujejo in popravijo krivice, če hočejo ohraniti spoštovanje in zaupanje do zakonov. — R.

— Slovenska Matica. Za l. 1928. izidejo v Veliki noči tri knjige, ena znanstvena (dr. Izidorja Cankarja: Zgodovina likovne umetnosti) ter dve leposlovni, za članarino 50 Din, plačljivo tudi v obrokih po položnicah ali ob sprejemu knjig. Prijave pri poverjenikih ali pismeno na društvo. Na željo prospekt (oklic). Kjer še niso ustanovljena poverjeništa (na sedežih okr. sodišč ozir. v večjih prometnih krajih), se bo to v kratkem zgodilo. Ustanovitev poverjeništev se mora izvrševati sistematično in na enoten način, torej le po društvenem upravniku. Interesentje okrajev, v katerih ne bo mogoče tega izvršiti do Velike noči, naj potpijo in bo naklada knjig tako velika, da bo moglo društvo ustreči tudi po izdaji knjig pristopivšim članom. Do zdaj je na novo pristopilo že nad 1300 članov.

— Vsem tovarišem, ki so že naročili »Nageljčke« za nižjo stopnjo osnovnih šol (1. in 2. šol. leto), naznanjam, da izide ta zbirka pred začetkom prihodnjega šolskega leta. Vzrok zakasnitve je v tem, da je ravno za to stopnjo najtežje izbrati primerne gradiva, ker se držim načela, da je zlasti za nižjo stopnjo najboljši komaj dovolj dobro. Kakor II. in III. del, bode tudi I. del vseboval večino narodne, še ne objavljene pesmi, katere se mi je po velikem trudu tekom let posrečilo nabrati. Vendar pa imam še neko željo! Širok Slovenije je še veliko pesmi, primernih za to stopnjo, bodisi da so iste narodne, ponarodele ali tudi umetne. Zlasti starejši tovariši in tovarišice pojejo v šoli pesmi, ki niso še doslej objavljene v šolskih pesmaricah. (Nekatere take sem že izsledil). Do teh tovarišev(ice) se obračam s prošnjo, da mi pošljejo take pesmice z napevi in mi tako pomagajo ustvariti dobro, v praksi uporabno, zares otroško pesmarico za elementarno stopnjo, katere še doslej — priznajmo odkrito — nimamo. Upam, da se bodo dotični tovarišev(ice) odzvali mojemu povabilu. Prispevke na željo tudi honoriram po dogovoru. Zelo bi mi bilo ustreženo, ako dobim take otroške pesmice zlasti iz Belokrajškega ali pa iz Prlekije, kjer je naš narodni značaj najbolj samonikel. Pošljete se pa tudi lahko pesmice, ki bi bile primerne za srednjo ali višjo stopnjo. Uporabil bi jih pri novih izdajah svojih pesmaric. Pošiljke prosim na naslov: Ciril Pregelj, učitelj, Celje.

— Knjige Slovenske šolske Matice za l. 1927. so bile tekom meseca februarja razposlane na vse tiste poverjenike, ki so Matici pravočasno poslali članske sezname. Na žalost moramo ponovno ugotoviti, da je med poverjeniki še pet zamudnikov, od katerih Matica ne more dobiti ne seznamov niti članarine. Vse te še enkrat prav lepo prosimo, da store svojo dolžnost napram Šolski Matici še tekom prve polovice marca meseca. — Blagajništvo Slov. šolske Matice v Ljubljani, 5. marca 1928.

— Opozorjamo tovarišev(ice) na inzerat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na trdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

— VSEM ŠOL. UPRAVITELJEM IN KRAJ. ŠOL. ODBOROM sporočamo, da morajo biti priloge kolekovane in sicer do Din 2000 s ½ %, nad Din 2000 pa z 1½ % kolekom. Poleg tega je zaračunati od zneska nad Din 125 1 % davek na poslovni promet.

— UPRAVA »ZVONČKA« išče 1. in 2. številko »Zvončka« letnika 1926/27 in 1927/28 proti odplačilu. Kdor ju lahko pogreša — naj ju pošlje na upravo UJU — Ljubljana.

— UPRAVA »POPOTNIKA« obvešča vse nove naročnike, da jim s številkami 1—5 letošnjega leta ne more poslužiti — pač pa hoče to sukcesivno uređiti tako, da prejmejo večini celi letnik.

— Izašao je novi broj »Ženskoga lista« sa obiljem najnovijih modela, od kojih mnogi u više boja i sa nekoliko stranica modernog i narodnog ručnog rada. U vrlo zanimivom članku prikazuje urednica gdja Zagorka jubilariku našu veliku tragetkinju Mariju Ružičku Strozzi. Uz daljnje članke o zdravstvu, kosmetici, modernom kućanstvu i raznih rubrika, sadržaje tekstni dio romana, novele, zabave i šale, sve sa prekrasnim ilustracijama. Pretplata na »Ženski list« stoji za tri mjeseca 45 Din. Naručuje se kod Uprave »Ženskoga lista«, Samostanska ul. 2/1.

— Kupimo posamezne štev. letošnjega »Popotnika«. Poziv vsem onim, ki lahko pogrešajo posamezne številke 1—5 »Popotnika« letošnjega letnika. Uprava jih nujno rabi in jih odvzame proti plačilu. Dalje prosim vse one, ki so neopravičeno prejeli omenjene številke, da jih nemudoma vrnejo. Posamezne številke naj se naslove na upravo UJU, pov. Ljubljana.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA,
SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljsstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotajo, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Kronika.

LIKVIDACIJA »EDINSTVA«.

— Z dnem 25. februarja 1928 je izšla zadnja številka »Edinstva«, v kateri naznanja predsedstvo, da se vrši 10. marca 1928 ob 10½. predpolodne zborovanje glavnega odbora v prostorih Učit. tiskarne z dnevnim redom: Poročilo predsedstva in blagajnika ter predlog o razdružitvi Udruženja. V uvodnem članku predsedstva naznanja, da s to številko preneha izhajati list »Edinstvo« ter naslavlja na svoje članstvo sledeče besede:

Sreskim učiteljskim društvom Edinstvo in njih članstvu.

Dne 6. januarja t. l. ste z večino glasov izjavili, da smo pripravljeni se pogajati z UJU za zopetni vstop v skupno organizacijo. Sprejeli ste tudi predloge za pravna pogajanja in izvolili delegate za ta pogajanja. Na drugem mestu priobčujemo sklepe, ki so bili sprejeti na spravnem sestanku 16. februarja 1928.

Glasom teh se razdruži naše Udruženje sreskih učiteljskih društev »Edinstvo«, z njim pa istotako likvidirajo vsa sreska učiteljska društva, ki so včlanjena v Udruženju. Vsakemu tovarišu in tovarišici je s tem na prosto voljo dano, da vstopi v UJU.

Predsedniki vseh sreskih učiteljskih društev naj skličejo izredna zborovanja oziroma občne zbor. kjer naj bo na dnevnem redu tudi točka o likvidaciji društva. Od članstva naj se pobere dvamesečna članarina in pošlje glavnemu blagajniku, da bo omogočeno pokriti stroške, oziroma druge plačilne obveznosti Udruženja »Edinstva«.

Z razdružitvijo »Edinstva« preneha izhajati tudi njega glasilo in je današnja številka zadnja, katero prejmejo vsi člani. Razmere v UJU so nas pred poldrugim letom prisilile, da smo začeli izdajati svoj list in si ustanovili lastno organizacijo. Ves čas ste stanovali in krepko vztrajali na temelju naših stremeljenj in zahtev. Upamo, da ostanemo vsi še nadalje na svoji začrtani poti, bore se za napredno idejo, svobodo šole in stanu. Obenem hočemo vztrajati na ideji narodnega in državnega edinstva. Naša organizacija se je morala ves čas obstanka boriti z različnimi težkočami, vendar smo vztrajali na začrtani poti. Imeli nismo nikjer svojega lokala, kjer naj bi opravljali vsakovrstne društvene posle, funkcionarji organizacije so bili vsi zaposleni na svojih službenih mestih brez dopustov in drugih ugodnosti. Vse delo se je opravilo brezplačno. Podpornikov nismo imeli nobenih, pač pa v izobilju ostrih nasprotnikov, ki so z vsemi sredstvi nastopali

proti nam. Med temi so bili tudi taki, od katerih smo pričakovali moralne zaslonbe, a so nam nudili vse kaj drugega. Navedli bi lahko še marsikaj, kar bi pojasnilo naše težko stališče in še težjo borbo za naša načela. Vendar pa kljub vsemu temu lahko rečemo, da nas ni nihče strl in tudi puške nismo vrgli v koruzo.

Nagibi in vzroki so bili pač vsi drugi, da je prišlo do našega razdruženja.

Vemo pa pri tem čisto gotovo, da s tem korakom nismo ustregli vsem; pred vsem je to umljivo za naše stare borce, ki niso bili vajeni na umike in kompromise. Tem tudi v prihodnje v novi situaciji ne bode težko zastopati lastnih idej in načel.

Nasprotno pa sedaj pričakujemo od vseh tistih, ki so pripomogli na ta ali drug način tej akciji do uspeha, da pokažejo to v dejanju, kar so smatrali za potrebno in bolj uspešno v besedah. Vodilna vloga pripada sedaj njim!

Udruženje sreskih učit. društev »Edinstvo«, dne 25. febr. 1928.

Naša omladina.

PISMO MARIBORSKIM ČETRTOLETNIKOM.

V nedeljo 4. t. m. Vas je poverjeništvu UJU za Slovenijo povabilo na predavanje o učiteljski organizaciji.

Ne vem, če Vam je znano, kaj je to — Udruženje jugoslovenskega učiteljsstva. Domnevam, da veste kaj o njem, saj dobivate nekateri celo glasilo te organizacije »Učiteljskega Tovariša«.

Pa naj je stvar kakorkoli, dejstvo je, da ni bilo ne enega k napovedanemu predavanju. In to dejstvo ni častno za Vas. Mladiljudje so povsod. Kjer je kaj življenja, tam je mladina. Mladina je plamen, novi plamen generacije. Povsod se uživa, s prekipenjačimi močmi se meče na plan, kjerkoli ima le za dlan prostora, da se prebije na površje ter se uveljavi. Celo tam, kjer so ovire in nevarnosti, se mladina s komolci upre in kljubuje.

A kje ste Vi, četrtoletniki mariborskega učiteljskega? Ali ste na sprehajališču. Ali ste na plesiščih? Ste se predali sportu, ki se lovi za rekordi? Ste se zakopali v globok študij, ki Vam ne pusti več proste ene same urice? Kje ste, Vi ponosni mladi ljudje?

Prepričani ste, da Vam ni treba ničesar več. Prepričani ste, da znate vse. V četrtem letniku ste, dosegli ste višek, ki Vam dovoljuje, da lahko zrete z visokega doli. Ni ga vprašanja, ki ga Vi ne bi znali rešiti. Suvereno gledate okrog sebe, zakaj jutri boste imeli zrelostno spričevalo v žepu. Ta listina Vam bo dajala možnost, da si poiščete službo in da stopite kot nove luči v slovensko javnost. Zato zrete ponosno in samozavestno v svet.

Prav je, da ste ponosni. Toda lepši bi bil Vaš ponos, ako bi se zavedali, da je komaj ponižen temelj, morda niti ne, kar Vam daje oficielna izobrazba. Lepši bi bil Vaš ponos, če bi se zavedali vse one strašne praznine, ki jo boste morali napolniti z neumornim delom nešteti ur, potem, ko boste že proglasi, da ste zreli. Morali, pravim, kajti sicer boste pritisnjeni ob zid kot ljudje, ki so komaj polinteligentni, da ali ne. Prezgodaj Vas je začel puščati čas za seboj, preden se ste stopili v svet, ki sodi tako ostro, da se boste bridko pritoževali, ko boste prišli jutri pod njegovo sodbo. Le dvojce imate na izbiro: ali začnete z delom, ki ga boste morali nadaljevati desetletja, resno se lotiti učenja, ali pa boste zapadli smešnosti kot domišljivi in nesposobni ljudje. Na razpotju ste, da izbirate med tem dvojim.

Nič manj žalosten ni Vaš nedeljski nastop, ako pomislim, da se niste odzvali klicu svojih tovarišev, h katerim Vas bo vodila pot, ako si boste izbrali učiteljski poklic. Poverjeništvu je glasnik vsega slovenskega učiteljsstva. Ako je hotelo k Vam, da Vam poda nekoliko navodil za Vaše prihodnje življenje, je storilo tako, ker je bilo od tega učiteljsstva pooblaščen. Ne zabite, da učiteljsstvu ni vseeno, kak naraščaj prihaja v stan. Ne vem, ali je nevednost ali nerazsodnost, ako se en sam izmed Vas ne odzove na vabilo tistih, s katerimi boste delili v bližnji prihodnosti trdi stanovski kruh. Dokazuje pa, kako malo pojma imate o vsem, kar Vas čaka zunaj. Organizacija Vas ni nikamor klicala radi zabave, ampak radi borbe za stanovsko dobro in za razvoj šole. Vse prehitro se boste čutili, da položaj učiteljsstva ni zavidanja vreden in vse prekmalu boste spoznali, kako se Vam kroji usoda. Življenje Vas bo poučilo, kako trd je boj za obstanek in Vam bo dokazalo, da je tepen tisti, ki stopi vanj neresen in nepraviljen.

Ne želimo Vam razočaranj in brodolomov, ko boste stopili v svet. Toda bodite pripravljeni na vse, ako pojedete vanj z našnjo duševnostjo. Škoda, ki jo boste trpeli, ne bo le Vaša, ampak bo zadelo ves stan. Učiteljsstvo in ljudstvo bosta udarjena, ako bodo stopali v poklic nerazsodni in indolentni ljudje, nepraviljeni za naloge, ki jih čakajo. Anglež je gospodar sveta. A ta Anglež ve, ko stopi iz šole, da se bo šele zdaj moral pravzaprav začeti učiti, medtem ko mislite Vi, da veste vse, da znate vse.

Vidite, po tem, kar se je zgodilo v nedeljo 4. t. m., imamo pravico vprašati Vas v imenu vsega slovenskega učiteljsstva, med katero hočete v kratkem stopiti sami:

Kje ste, Vi ponosni mladi ljudje, Kakšna so Vaša pota?

J. P.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Širite zlati krog Mladinske Matice do zadnjega sela, do zadnje koč!

Mladinska Matica.

—m Nabiranje naročnikov po dosedanjih vesteh prav dobro napreduje. Zanimanje za naše publikacije raste od tedna do tedna. Vse kaže, da nam je minimalno število (10.000) že zagotovljeno. Nabiralni bloki so nam že domalega pošli. Kdor jih še ni prejel, ali jih še želi, naj to nemudoma javi upravi po dopisnici. Naslov: Uprava »Mladinske Matice«, Ljubljana, Učit. tiskarna.

Učiteljski pravnik.

—š Izplačilo posmrtnin. Dogajajo se slučajji, da Glavna kontrola v Beogradu prizna posmrtnino, izplačil pa zaostali kljub temu ne dobijo. Ker nekateri čakajo na to zadevno izplačilo že po več let, naj se zglašijo vsi tisti, ki jim je bila priznana posmrtnina v Beogradu, a še vedno ne izplačana. Poverjeništvu UJU bo na podlagi poročil — ki naj vsebujejo vse potrebne podatke, kakor: opravilo število, datum rešitve in ime urada, ki je posmrtnino odobrilo — storilo potrebne korake, da upravičenci prejmejo priznano posmrtnino. Vsa tozadevna poročila naj se pošljejo tov. Hrenu, šolske mu upravitelju v Studencih pri Mariboru za šolsko upravni odsek pov. UJU v Mariboru.

Dr. G. PICCOLI — lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah svojo preizkušeno

želodčno tinkturo
Naročila točno po povzetju.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Izšla je druga brošura izobraževalne knjižnice UJU pod naslovom »Iz družboslovja«. Snov je razdeljena v naslednja kratka poglavja: 1. Iz zgodovine družboslovja. 2. Družba. 3. Prvotna človeška družba. 4. Država. 5. Kulturni krogi. 6. Diferencijacija. 7. Produktivski proces. 8. Ljudska higijena. 9. Etika. 10. Rodbina. 11. Gospodarstvo, delo. 12. Znanost, umetnost.

Razpošiljanje brošure se je že pričelo. Izobraževalni krožki imajo tako hvaležnen material za razpravljanje najvažnejših socioloških vprašanj. Tovariše sklicatelje prosimo, da brošuro takoj razdele, da jo dobe vsi člani v roke še pred prvim prihodnjim sestankom. Cena brošure je 3 Din, ki naj se pobere in odpošljejo po priloženih položnicah.

—oio Delo po krožkih:

157. Ljubljana-učiteljske: IX. Pris. 14. Dne 18. februarja. O danski ljudski visoki šoli.

158. Žužemberk: III. 19. februarja. Od 28 članov 15. O gospodarskem liberalizmu in deških ročnih delih.

159. Moravče: I. 11. novembra. Od 11 članov 7. O delu po krožkih.

160. Velika Dolina: I. 16. februarja. Od 6 članov 6. O delovnem načrtu izobraževalnega krožka. 5. in 4. poglavje iz I. brošure.

161. Kranj: II. 12. februarja. Od 22 članov 12. O izvenšolskem delu učiteljstva ter 1. in 2. poglavje iz I. brošure.

162. Zalog: III. 23. februarja. Od 32 članov 15. Statistika izvenšolskega dela učiteljstva. O tisku učit. organizacije, o delovni šoli in nekaterih aktualnih vprašanjih.

163. Kapla: I. Od 8 članov 4. Tri poglavja iz I. brošure.

164. Stogovci-Apače: III. 23. februarja. Od 12 članov 8. Helka Šetina: vzgoja-samo vzgoja vzgojitelja. O izvenšolskem delu. Iz šolske prakse. Prihodnji sestanek 25. marca.

165. Vinica: III. 12. februarja. Od 15 članov 11. Gospodarski liberalizem. O deških krožkih. Prihodnji sestanek 4. marca.

166. Grosuplje: II. 23. februarja. Od 21 članov 8. O družboslovju. Izvenšolsko delo učitelja. Mikroskop v šoli. Prihodnji sestanek 12. aprila.

167. Šmarje-Rogatec: III. 19. februarja. Od 18 članov 10. Drugo in peto poglavje iz I. brošure.

168. Murska Sobota: I. V oktobru. Od ? članov 8. Predmet razpravljanja ni javljen.

169. Murska Sobota: II. 23. februarja. Od ? članov 12. Predmet ni javljen.

170. Stari trg: II. 26. februarja. Od 6 članov 6. 4. in 5. poglavje iz I. brošure. Prihodnji sestanek 25. marca.

171. Ljubljana: 23. februarja. Prisotnih 55. Tov. Pahor »Iz družboslovja«.

172. Ljubljana-učiteljske: X. Pris. 16. Dne 25. februarja. Danska ljudska visoka šola.

173. Vransko: III. 25. februarja. Od 14 članov 9. 2. in 4. poglavje iz I. brošure.

174. Mozirje: I. 26. februarja. Od 13 članov 9. Prvo poglavje iz I. brošure.

175. Črna: II. 25. januarja. Od 16 članov 11. Kulturni liberalizem.

176. Črna: III. 25. februarja. Od 16 članov 14. Fevdalizem in renesansa. Razgovor o nadaljevalnem šolstvu.

177. Guštanj: IV. 25. februarja. Od 18 članov 15. Gospodarski liberalizem. Razgovor o gospodinskih tečajih.

178. Prevalje: V. 23. februarja. Od 15 članov 13. Enorazrednica kot delovna enota. Renesansa.

179. Zagorje: III. 15. februarja. Od 20 članov 14. Uvod iz Ušeničnikove »Sociologije«. O skupnih izletih.

180. Studence: I. 26. februarja. Od 21 članov 13. Načrt za delo v krožku. Prihodnji sestanek 31. marca.

181. Sv. Ana: II. 23. februarja. Od 9 članov 9. Prva brošura. Tovarišica Kotnikova: »Nazorni nauk«. Prihodnji sestanek 15. III.

182. Jesenice: IV. 3. marca. Od 32 članov 18. Debata o hospitaciji pri tov. Pibrovcu. O disciplini. Prihodnji sestanek 21. III.

183. Cerklje ob Krki: III. 23. februarja. Od 16 članov 14. Tov. Mozetičeva: »Krščanstvo in njega vpliv«. Prihodnji sestanek takoj po Veliki noči.

184. St. Janž pri Dravogradu: II. 3. marca. Od 7 članov 7. Gospodarski liberalizem. Tov. Križman: »Ilustrirano spise in proste šolske debate«.

Nogavice, rokavice, damsko in moško peril, kravate, čepice, bluže, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Koncert v Ptuj 17. marca se radi nepredvidenih težkoč ne bo vršil.

Odbor pevskega zbora UJU.

—pev. Tovariše in tovarišice pevce opozarjamo, da se prične pevski tečaj v soboto 17. marca v Glasbeni Matici točno ob 10. uri dopoldne. 18. marca priredimo v Celju ob 4. uri popoldne koncert, zato je navzočnost vseh neizogibno potrebna. Odbor.

Naporno duševno delo ubija!
Varujte zato živce!
Pijte rženo žitno kavo

ŽIKO.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za januar in februar t. l. Članarina: Upok. učiteljstvo v Mariboru 300 Din; učit. društvo Marenberg 620 Din; L. Musek, St. Vid — Ptuj 20 Din; deška osnovna šola v Studencih 160 Din; učiteljsko društvo Sv. Lenart v Slov. goricah 400 Din; učiteljsko društvo Gornji grad 310 Din. — Darila: Marijan Tratar, Križevci — Ljutomer, dar od prve plače 20 Din; Hren Anton, Studenci, v spomin t. Toneta Draščeka 50 Din; Učit. tiskarna v Ljubljani ¼ % od prodanih zvezkov 2895 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! Gospodarska podjetja: zemljevidi 7548'90 Din; državni grb 1340'45 Din; Prekmurske pravljice 20 Din; »Šola v nebesih« 63'50 Din. — V Mariboru, 1. marca 1928. — M. Kožuh, blagajnik.

Modne pletenine

Moderni kostumi in kompleti po meri iz kabsa volne.

MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO
FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Nadaljevalno šolstvo.

— ODBOR STROK. DRUŠTVA UČITELJEV OBRTNIH IN TRGOVSKIH NADALJEVALNIH ŠOL ZA LJUBLJANSKO OBLAST sklicuje izredni občni zbor, ki bo dne 22. t. m. ob 15. uri v šoli na Ledini s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Pretres je li bi kazalo, da se društvo razide in vstopi kot odsek v okrilje UJU. 3. Eventuelni predlogi in nasveti, ki naj se pošljejo 5 dni prej odboru. 4. Slučajnosti.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOGAŠKI OKRAJ bo zborovalo v soboto, dne 10. marca 1928 ob 8. uri v Dolenjem Logatcu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Samoizobražba. 3. Reforma šole. 4. Izvenšolsko delo. 5. Slučajnosti.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ zboruje dne 10. marca ob 10. uri na Pilštanju. 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Individualizem in žena, poroča tov. Hrenaus. Za pripravo je prečitati: Jože Pahor: O npravi vzgoji, »Popotnik« šte. 6. in knjižico: O liberalizmu. 4. Kako in kaj obravnava zemljepisje v osnovni šoli, poroča tov. Ivan Slavec. 5. Določitev predavateljev za prihodnje zborovanje. 6. Slučajnosti. Udeležba obvezna! — Odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA zboruje dne 17. marca 1928 na meščanski šoli v Dolnji Lendavi z običajnim dnevnim redom in referatom. Pričetek točno ob 9. uri.

— LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 15. t. m. ob 8. uri dopoldne v telovadnici II. deške osnovne šole na Grabnu. Opozarjamo zlasti na prvo

točko zborovanja: predavanje o metodiki računstva. Predaval bo prof. Jeran, ki ga ima ljubljansko učiteljstvo v najboljšem spominu izza njegovih predavanj o isti temi, ki jih je pred leti podal v posebnem tečaju, ki ga je učiteljstvo posečalo z največjim zanimanjem. Zato je že z ozirom na predavanje pričakovati polnoštevilne udeležbe. Prosimo, da člani vabila podpisajo in poleg svojega podpisa pristavijo ali se zborovanja udeležijo ali ne, nakar naj poverjeniki vrnejo podpisana vabila še pred zborovanjem.

Nove knjige.

DR. K. OZWALD:

KULTURNA PEDAGOGIKA.

Nisem literarni kritik, vendar si komenjeni knjigi dovoljujem napisati par misli, ki so se mi porajale med čitanjem.

Ko sem knjigo prejel, je bil prvi sklep, da ne začnem čitati nobene druge, dokler te ne predelam. Vsaj vedeti hočem, kaj je v njej, da pozneje vem, kje kaj iskati. S tem sklepom oborožen začnem.

Prvi večer gre težko, kajti »Uvodna pogl.« — 28 str. — niso baš lahka, a učitelju posredovalcu vzgoje — gotovo potrebna. Če kdo misli, da bi moral knjigo odložiti radi njih, naj jih rajši pusti za pozneje in začne na 30. strani. Tu se začneja II. ali »Kulturo« slovni del. Ta se čita zelo lepo in gladko, brez posebnega napenjanja. Najprej ti govori o današnjem »Izruvanem človeku«. On je plod srednjeveškega gospodarskega liberalizma, ki mu je trebul bog, po egoističnem principu »skrbí zase«. Dalje čitamo o razliki med kulturo in civilizacijo. Potrebno je bilo govoriti o tem, kajti dandanes marsikdo razkazuje nekakšno kulturo ki pa je v resnici vse prej kot to. Treba bo pač tudi v tem oziru pogledati resnici v oko.

Dalje gledamo lice današnjega človeka, ko se peha in poti, da dohaja vrteči se stroj, ki grozi iztrgati zadnji grižljaj iz proletarjevih rok. Pač ni čudno, da je delavec postal borben, razumljivo pa je tudi, da dostikrat išče svoje utehe v alkoholu. Učitelj-vzgojitelj mora to razumeti.

Tu se vplete vselejše poglavje »Zakoreninjeni človek«, ki je »Izruvanemu« diametralno nasproten. Ta vzgojiteljem kaže ideal je človeštvo nujno potreben, če hoče človek obdržati dostojanstvo, ki mu pritiče. Zakoreninjeni človek živi po krakljevskem geslu: »Šve za narod, a za sebe ništa!«

Naravnost globoko sta zamišljena odstavka »Mestna, pa selska miselnost«. Pisatelj trdi v predgovoru, da njegova knjiga ni šolska učna knjiga, ki naj vsebuje metodičnih modrosti. Vendar se mi zdi, da je K. p. nekaka okvirna vzgojna knjiga, v kateri more vsakdo najti pravo vzgojnega udejstvovanja. Pedagoška praksa je ono udejstvovanje, v katerem vzgojitelj popravlja gojenčeve napake in ga navaja na človeka vredno življenje.

Kako pa bi mogel vzgojitelj vršiti to, če ne bi poznal življenjskih pogojev, v katerih je gojenec? Vzgojitelj mora poznati milje svojega gojenca. Če hoče uspešno odpravljati napake, mora poznati njih vzroke, mora vedeti, zakaj in kako so usidrane v njem. Baš to pa najdemo v odstavku »Mesto pa selo«. Tukaj nam pisatelj razkriva običaje, mišljenje in svojevrstno doživljanje meščana pa seljaka. In to nam v XX. stoletju — ko se zavedamo, da je vsako naše dejanje

refleksija naše duševnosti — zelo pomore, spoznamo globoko, navadno skrito duševnost seljakov, med katerimi delujemo. Kdor na tako spoznanje naveže svojo ped. prakso, deluje gotovo zelo uspešno. S tem spoznanjem oborožen, premosti vsak prepad, ki ga loči od seljaka. Ko pa bo seljak to spoznal, ne bo učitelja več gledal kot škrica, marveč kot človeka, ki dela iz naroda za narod. Tečaj bo učitelju odprta prosta pot v srce naroda. Da pisatelj sam tudi tako misli, mi je porok zaključek tega oddelka na str. 75.

V tem zmislu torej, se mi zdi, je »Kulturna ped.« nekakšen okvir duševnih obrisov našega človeka. Iz teh obrisov pa naj vsak vzgojitelj sam najde napotke in pota za svoje udejstvovanje.

Pero Horn.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

RESTAVRACIJA POTOČNIK — BLED

se toplo priporoča cenj. učiteljstvu pri šolskih izletih na Bled za obilen obisk. — Kosilo, sestoječe iz juhe, pečenke in dveh prikuh Din 14; isto z govejim mesom Din 10, Močnata jed Din 3. Samo juha in ena prikuha za otroke Din 4. — Prenosišče do konca junija Din 5 za osebo.

TAFT, ZADNJA MODA,

v vseh barvah à Din 88 samo pri I. Trpin, Maribor, Glavni trg 17.

IVAN KIFERLE, LJUBLJANA, GOSPOSKA UL. 9.

Priporoča sledeče:

1. »Slovenske narodne pesmi za citre in petje«, 12 zvezkov. Prvi in dvanajsti sta po Din 20, vsi drugi so po Din 18.

2. Tri pesmi: a) Jaz bi rad rdečih rož; b) En starček je živel; c) Ti si urce zamudila. Cena Din 6.

3. Šaljive pesmi za citre in petje. Cena Din 16.

4. 22 domačih nabožnih pesmi za citre in petje. Cena Din 6.

5. Grajski odmevi za citre, nova predelana in pomnožena izdaja, Cena Din 18.

Pesmi se lahko spremljajo tudi z gosli, s kitaro ali s tamburico. Tu se dobi tudi Slovenska abeceda za ženska ročna dela po Din 4.

Poslila se proti predplačilu.

Vaša obleka

bode izgledala
zopet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni JOS. REICH

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana.
Podružnica: Šelenburgova ulica 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.
Barvanje oblek v različnih barvah.

ENGELBERT FRANCHETTI

Friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

Elegantno urejena brivnica
in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov.

Najboljše in zelo trpežno blago

za moške in ženske obleke, suknjo, hlače, volneno blago, plavino, cefir, platno, robce, nogavice, gotovo obleko in perilo kupite najceneje le v veletrgovini

I. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR

Aleksandrova cesta šte. 13.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji ADLER. — Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffrad (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke. — Ceniki franko in zastoj.

IVAN JAX I SIN

Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Zvonček

letnik 1920, 1921, 1924 in 1925 ima
na razpolago upravo »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Poletje se budi! Velika noč se bliža!

Dospela je velika množina prvovrstnega blaga za spomladanske plašče, za ženske, moške in otroške obleke, vse v najnovejših modnih barvah in krasnih vzorcih. — Prodaja se po zelo nizkih cenah

na obroke.

Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana, Mestni trg šte. 17, I. nadstropje. ☛ Telefon šte. 2825.

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

JOS. VRANJEK
DEŽNIKARNA
CELJE
priporoča dežnike in solčnike
najmodern. izdelave. Cene nizke.

SREČKO POTNIK IN DRUG
parna destilacija, izdelovanje sadnih
marmelad ter sadnih sokov i. t. d.
LJUBLJANA, METELKOVA ULICA ŠT. 13

Lovske puške.
flobert puške, revolverje, pištole in
vse potrebščine za lov in ribji lov.
Kupujem in prevzamam staro orožje
v komisijsko prodajo. — Se priporoča
F. K. KAISER
puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

**RESTAVRACIJA
HOTEL LLOYD**
nudi priliko za prireditve veselice, večjih
društvenih sestankov, plesnih šol itd.
IZBORNO VINO.
Priznana dobra in okusna kuhinja.
RADIO NA RAZPOLAGO
Se priporoča **FRANC BUČAR.**

P. n.
Šolam in šolskim upraviteljem
vljudno priporočam
vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega
brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa
druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.
ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

NOVO! NOVO!
IVAN HRIBSKI:
Šolski upravitelj
Neobhodno potrebna knjiga
za vsakega šolskega upravitelja.
Obravnava posle, ki jih ima
šolski upravitelj od prvega do
zadnjega dneva v šolskem letu.
Cena brošir. knjigi Din 28
Naroča se v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a
priporoča po najnižjih cenah:
šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

URE, ZLATO, SREBRO
ANTON LEČNEK, Celje, Glavni trg
Gg. učiteljem na mesečne obroke.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE
zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje,
tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih
ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.
MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Modroce, otomane, garni-
ture, spalne divane, spalne
fotelje in tapetniške izdelke
nudi najceneje
Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana,
Krekov trg št. 7
(poleg „Mestnega doma“).
Gg. učiteljem nudim ugodne
plačilne pogoje!

Izborna štajerska
in dolenska vina dobite le
„pri Tičku na Gričku“

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Največja izbira
češkega in angleškega
sukna.

Hotel TRATNIK
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

MR. BAHOVEC

Planinka
zdravi slabo pre-
bavo, zaprtje te-
lesa, napihovanje,
slabo delovanje
čreves, izpuščaje,
obolenja mokračne
kislina, jeter, žolča in žolčni ka-
men. 1 paket 20 Din. Priporoča:
LEKARNA MR. BAHOVEC,
Ljubljana, Kongresni trg.

Pletilne stroje
vseh vrst na ročni in pletilni
pogon in strokovni pouk nudi
Fran Kos
Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

**Šolske zvezke, pisanke, spisovnice, risanke
vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani**

**Prodaja jih v korist Učiteljskega doma v
Mariboru in Učitelj. konvikta v Ljubljani.**